REDAKCJA i ADMINISTRACJA:
Kraków, Rynek Główny 28
Telefony redakcji: 556-53; 585-10; — Telefon administracji 585-10; — wewn. 23
Sekretariat redakcji - czynny w godzinach 10—12, 16—18
Administracja czynna w godz. od 9—16, w soboty od 9—13

Dziś 6 stron

Cena 3 zł

NAPRZÓD

ORGAN POLSKIEJ PARTII SOCJALISTYCZNEJ

Rok 56 | Kraków, 4. października 1947 r. | Nr. 272

5 lat przewagi W. BRYTANII nad USA w wyścigu atomowym

LONDYN (SAP). — Wyniki osiągnięte przez Wielką Brytanię w dziedzinie energii atomowej — po ujawnieniu ich — zadziwią cały świat, pisze „Daily Graphic" i podaje, że Wielka Brytania wyprzedziła w tej dziedzinie Stany Zjednoczone o 5 lat. Za 4 do 5 lata wszystkie generatory zaopatrujące Wielką Brytanię w elek[illegible] dzięki energii atomowej.

„Tworzymy nową historię" mówi tow. Fierlinger

Nasza droga prowadzi do utrwalenia:

DEMOKRACJI POKOJU SOCJALIZMU

stwierdza Przywódca socjalistów czeskich

WARSZAWA. — Przewodniczący czechosłowackiej partii socjal-demokratycznej, wicepremier rządu tow. Zdenek Fierlinger udzielił wywiadu przedstawicielowi SAP.

— Różnicę poglądów — powiedział na wstępie tow. Fierlinger — niestety, stale się zaostrzają, ponieważ na Zachodzie nie chcą zrozumieć nowych idei demokratycznych w Europie, a szczególnie w Europie Środkowej i Wschodniej.

Kraje Europy Środkowej znajdują się w stadium odbudowy, której nie można dokonać za pomocą starych sposobów i dawnej ideologii. Należy oprzeć się na nowych zasadach demokratycznych, a przede wszystkim na realnych planach ekonomicznych.

Pragniemy oczywiście współpracować z każdym państwem demokratycznym, a głównym naszym zadaniem w odbudowie Europy powinno być stworzenie nowych i lepszych warunków bytu dla klasy pracującej.

Polityka odbudowy krajów europejskich jest polityką pokoju.

Stwierdzić muszę, że wielu polityków na Zachodzie uważa zapoczątkowaną przez nas odbudowę za niebezpieczeństwo dla starego kapitalistycznego świata.

Nie wierzę absolutnie w wojnę. Nie ma w Europie narodu, który by jej pragnął. Wszystkie obecne trudności i nieporozumienia można pokonać na drodze szczerych i prawdziwie demokratycznych rozmów. Narody Europy Środkowej są obecnie pionierami nowych demokratycznych idei, które pozwolą stworzyć nowe, szczęśliwe i spokojne [illegible].

JEDNOLITY FRONT WEWNĄTRZ KRAJU

Jeżeli chodzi o sytuację polityczną w Czechosłowacji, muszę stwierdzić, że jest ona zadowalająca mimo różnic poglądów, dotyczących poszczególnych zagadnień. Przeciwnicy demokracji starają się wywołać rozdźwięki w łonie naszej klasy robotniczej i rozbić nas na dwa wrogie obozy. **Jednak czechosłowacka partia socjal-demokratyczna zawarła umowę o jednolitym froncie z najsilniejszą partią Czechosłowacji z bratnią partią komunistyczną. Umowa ta rozwiąże wszystkie konflikty wewnętrzne, umożliwi pokojową współpracę i na pewno doprowadzi do zjednoczenia Frontu Narodowego.**

Oczywiście spotkaliśmy się z krytyką elementów, które dążyły do rozbicia klasy pracującej wprowadzenia reżimu totalistycznego przy poparciu wrogich sił zewnętrznych, co jednak nie wpłynęło na nasze stanowisko.

PRZYJAŹŃ POLSKO-CZESKA POGŁĘBIA SIĘ

Przekonany jestem oświadczył dalej tow. Fierlinger, że przyjazne stosunki polsko-czechosłowackie pogłębiać się będą z dnia na dzień. Fakt ten leży zresztą w naszym wspólnym interesie.

Powinniśmy poza tym współpracować również z innymi narodami, a w pierwszym rzędzie powinniśmy oprzeć się na współpracy z naszymi sąsiadami, a w szczególności na współpracy ze Związkiem Radzieckim, którego pokojowa i szczera w stosunku do nas polityka jest nam [illegible].

Na zakończenie tow. Fierlinger powiedział: „Pełen jestem uznania, widząc, to czego dokonaliście w ciągu ostatnich dwóch lat. Staracie się zachować i szanować stare tradycje i jednocześnie jednak tworzycie zupełnie nową historię [illegible] klasy pracującej i prawdziwej demokracji. Wiedząc o tym, że Polacy są pracowici szczerzy i mają silną wolę przełamania trudności, przekonany jestem że w ciągu kilku lat staniecie się krajem dobrobytu, czego życzę Polskiemu Narodowi z całego serca".

WARSZAWA — Prezydent RP przyjął tow. wicepremiera Fierlingera i towarzyszące mu osoby na specjalnej audiencji w Belwederze.

Goście czechosłowaccy złożyli wczoraj wizytę wicepremierom tow. Gomułce i ob. Korzyckiemu.

Za kulisami »MAŁEJ CZWORKI«

W. Brytania ma apetyt na bazy włoskie

LONDYN — Lewicowe pismo „Veekly Tribune" w artykule, poświęconym konferencji „Wielkiej Czwórki" w sprawie przyszłości byłych włoskich posiadłości kolonialnych, stwierdza, że brytyjska strategia na Środkowym Wschodzie zależeć będzie w dużej mierze od wyników tego spotkania.

„Wielka Brytania — pisze autor artykułu — jest bardzo zainteresowana sprawą Libii, ponieważ przyszły rozwój Tobruku jako brytyjskiej bazy morskiej, uzależniony jest od tego, co stanie się z Trypolitanią."

Od dalszych losów Erytrei zależeć będzie układ brytyjskich baz strategicznych na Środkowym Wschodzie.

Istotny sens planu Marshalla

Najpierw interesy USA

SAN FRANCISCO (SAP) — W związku z dyskusją nad planem Marshalla, Jozer Martin, członek parlamentu amerykańskiego z ramienia partii republikańskiej oświadczył, że partia jego nie podpisze żadnego czeku 'n blanco, dopóki nie będzie dokładnie wiadomo, że „dobry uczynek", jaki Ameryka ma spełnić wobec świata, leży równocześnie w interesach narodu amerykańskiego.

De Gaulle idzie z PRL

PARYŻ — Kandydaci partii de Gaulle'a tzw. „Zjednoczenie Narodu francuskiego" w wyborach samorządowych w dniu 19 października przyłączą się do skrajnie prawicowej „Republikańskiej Partii Wolności".

100.000 Żydów w stanie zbrojnego pogotowia

Podział Palestyny jedynym wyjściem

Agencja Żydowska wyraża zgodę

NOWY JORK — Członek egzekutywy Agencji Żydowskiej, rabin Silver oświadczył w komisji ONZ, że Żydzi całkowicie aprobują zalecenia komisji palestyńskiej, za wyjątkiem zalecenia dotyczącego uchodźców.

Agencja gotowa jest zaakceptować projekt podziału Palestyny, jednakże pod warunkiem, że Żydzi otrzymają m. in. zachodnią część Galilei i nowoczesne dzielnice Jerozolimy, natomiast przeciwstawia się koncepcji państwa federalnego, ponieważ wówczas Palestyna stałaby się faktycznie państwem arabskim. Możliwą byłaby zato unia gospodarcza obu organizmów państwowych. W [illegible] okresie przejściowym władze w Palestynie sprawowałyby ONZ.

Na zakończenie Silver zaznaczył, że Żydzi gotowi są bronić swych słusznych praw przed Arabami i że w razie wycofania wojsk brytyjskich zorganizują sami odpowiednie siły.

Wielki Mufti wzywa do powstania

JEROZOLIMA — W całej Palestynie panuje nastrój naprężenia i oczekiwania. Żydowskie organizacje wojskowe, liczące około 100 tysięcy Żydów, znajdują się w stanie ostrego pogotowia. Zarządzenie to, wydane przez kierownictwo „Haganah" oraz organizacje terrorystyczne pozostaje w związku z ujawnieniem przez wywiad żydowski tajnej proklamacji Wielkiego Muftiego Palestyny. Wezwał on Arabów palestyńskich do powstania, o ile ONZ zaaprobuje podział Palestyny, jak to zaleca komisja badawcza Narodów Zjednoczonych.

×

JEROZOLIMA — W Haifie władze brytyjskie zmusiły nielegalnych imigrantów ze statku „Paducah" do opuszczenia statku. Żydzi będą deportowani na Cypr.

Przewodniczący Haganah, Feinburg zaapelował do Bevina, Trumana i ONZ o pozwolenie na wylądowanie imigrantów żydowskich w Palestynie.

Sejmowa komisja spraw zagranicznych obraduje

WARSZAWA — W dniu 3 bm odbyło się pod przewodnictwem posła Dobrowolskiego (PPS) posiedzenie sejmowej komisji spraw zagranicznych.

Na posiedzenie przybył wiceminister spraw zagranicznych Leszczyński, który zreferował projekty ustaw ratyfikacyjnych.

102 milionów zł od spółdzielczości na odbudowę Warszawy

WARSZAWA — Dn. 2. 10. br. Prezydent Bierut przyjął w Belwederze delegację w osobach prezesa Zw. Rewizyjnego Spółdzielni R P. — tow. Pszczółkowskiego i prezesa Zw. Gospodarczego Spółdzielni R. P. „Społem" — tow. Jana Żerkowskiego, którzy w imieniu spółdzielczości zadeklarowali na odbudowę Warszawy 102 miliony złotych.

Niezależnie od powyższej kwoty pracownicy spółdzielczy zebrali na odbudowę Warszawy 20 milionów złotych.

Ob. Prezydent wyraził uznanie za tak znaczny udział ruchu spółdzielczego w akcji odbudowy.

Barki ze złomem płyną na Śląsk

SZCZECIN. — Port szczeciński opuściło kilka barek, które zabrały ze sobą transporty złomu. Udały się one na Śląsk. Łącznie wysłano tą drogą 1.600 ton złomu. W ten sposób wykorzystuje się barki obydwie strony, ponieważ do Szczecina przybyły one ze Śląska z węglem.

Ułatwienie studiów dla autochtonów

SZCZECIN. — Ministerstwo Oświaty wydało zarządzenie, na mocy którego rektorzy szkół wyższych zwalniają od egzaminów wstępnych polską młodzież autochtoniczną, która do wniosku o przyjęcie na studia dołączy udokumentowane zaświadczenie B. Zw. [illegible] w Niemczech lub P. Z. Z. [illegible] z Ziem Odzyskanych lub z terenu Niemiec.

Sztormy i miny na Bałtyku

ŚWINOUJŚCIE. — W czasie ostatnich sztormów na Bałtyku uległo zatopieniu kilka statków. W pobliżu wyspy Uznam zatonął statek, wiozący rudę, szwedzki parowiec „Geist", który wpadł na minę. Znajduje się on na głębokości 14 m, a więc można go będzie wydobyć.

W okolicy Bornholmu zatonął płynący do Szczecina duński statek „Elisabeth", załoga uratowała się.

Na terenach odległych od nas ku zachodowi jakiś statek wzywa ratunku. Ponieważ morze jest burzliwe, nie wiadomo jeszcze, jakie są wyniki zorganizowanej akcji ratunkowej.

Palestyna - kość niezgody

Krytyczny artykuł prof. Lasky'ego o polityce Bevina

NOWY JORK. Profesor Lasky, były przewodniczący brytyjskiej Partii Pracy, w artykule, który ukazał się w tygodniku nowojorskim „The Nation" oświadcza, że Wielka Brytania nigdy nie wycofa się z Palestyny dopóki nie będzie miała absolutnej pewności, że miejsce jej zajmą tam Stany Zjednoczone.

Lasky podkreśla, że sprzeniewierzając się swym [illegible] niom wobec Żydów, brytyjska Partia Pracy naśladuje wzory imperialistyczne. **Prawie każdy argument, wysuwany przez Bevina w obronie jego polityki na terenie Palestyny — zdaniem Lasky'ego — „graniczy z nonsensem".**

Bevin lubi powtarzać, że w razie ustąpienia Wielkiej Brytanii ze Środkowego Wschodu, utworzy się tam próżnia, która będzie musiała być przez kogoś wypełniona.

W istocie rzeczy nic prócz całkowitej klęski nie zmusi Wielkiej Brytanii do pozostawienia tej próżni, jeżeli zaś wycofa się, to po porozumieniu ze Stanami Zjednoczonymi, iż zajmą one miejsce opróżnione przez Wielką Brytanię.

Apel ZNMS i AZWM „Życie"

do studentów polskich

WARSZAWA — W związku z rozpoczęciem nowego roku akademickiego, Komitet Wykonawczy ZNMS i Zarząd Główny Akademickiego ZWM „Życie" wydały wspólną odezwę do studentów i studentek polskich uczelni.

Odezwa ta stwierdza, że bieżący rok akademicki, rok reformy wyższego szkolnictwa, ma szczególne znaczenie dla młodzieży studiującej i dla nadania właściwej funkcji społecznej wyższym uczelniom.

Obydwie organizacje walczyły o reformę szkolnictwa wyższego i zmianę jego struktury socjalnej, inicjując wspólnie zorganizowanie kursów przygotowawczych. **Obecnie działać będą razem w kierunku realizacji powszechnego prawa do oświaty i włączenia wyższych uczelni w budownictwo Nowej Polski.** Przed studiującą młodzieżą stoją w bieżącym roku takie zadania, jak praca nad zabezpieczeniem dogodnych warunków życia i nauki dla młodzieży ludowej, **wychowanie nowego typu studenta, który stanie się twórczym i czynnym budowniczym Polski Ludowej**, podnoszenie stale poziomu naukowego i walka ze zdrajcami Narodu i Państwa.

We wspólnej realizacji tych zadań widzi ZNMS i AZWM „Życie" pełną i silną platformę dla umocnienia i rozszerzenia wspólnego frontu młodzieży studiującej oraz zaczątek wielkiego ruchu młodej inteligencji polskiej.

Wystawa Ziem Odzyskanych w Nowym Jorku

NOWY JORK. (PAP) — W muzeum przemysłu i nauki otwarta została wystawa, poświęcona polskim Ziemiom Odzyskanym, zorganizowana staraniem „Polish Research and Information Service". W pięknie udekorowanej polskimi tkaninami i ceramiką sali umieszczono wykresy, mapy i fotografie, dotyczące polskich Ziem Odzyskanych. W czasie otwarcia demonstrowano film dokumentarny o Ziemiach Zachodnich.

W dniu otwarcia wystawę zwiedzili: pani Eleanor Roosevelt, minister Modzelewski, ambasador Lange, ambasador Winiewicz i liczni przedstawiciele Polonii Amerykańskiej.

Statek Piccarda przybył do Szczecina

SZCZECIN. — Do portu szczecińskiego zawinął nowy motorowiec belgijski „Scaldis", który został przeznaczony na wyprawę naukową znanego uczonego i badacza stratosfery, prof. Piccarda. Statek ten zabiera z portu szczecińskiego złom żelazny do Finlandii, skąd powraca do Belgii.

„Scaldis", po otrzymaniu odpowiedniego wyposażenia, zabierze na swój pokład 10 wybitnych uczonych europejskich, z prof. Piccardem na czele, którzy w listopadzie b. r. udadzą się do zatoki gwinejskiej, gdzie w pobliżu Złotego Wybrzeża prof. Piccard na specjalnym aparacie opuści się na głębokość 4 tys. metrów. Głównym celem wyprawy naukowej będzie stwierdzenie, czy promienie kosmiczne docierają do tej głębokości wody, oraz ustalenie ewentualnego ich działania.

Statek „Scaldis" zaopatrzony zostanie w urządzenia radarowe i będzie w stałej łączności radiowej i telefonicznej z Brukselą.

Z PRASY ZAGRANICZNEJ

NOWA DEMOKRACJA ZWYCIĘŻY!

Omawiając kryzys dawnego, niejako tradycyjnego pojęcia demokracji liberalnej „La Tribune des Nations" ocenia pozytywnie osiągnięcia nowych demokracyj ludowych, uważając, że nowa demokracja zwycięży również i na Zachodzie.

La Tribune des Nations

„Demokracja, któraby była tylko formalną nie odpowiada imperatywnym wymogom naszych czasów. Konieczną jest demokracja gospodarcza. Jeżeli Anglia, gdzie wolność indywidualna stanowi drogocenną tradycję, decyduje się na wprowadzenie w okresie pokoju kontroli, to można śmiało powiedzieć, że gospodarka kierowana z góry jest dziś niezbędna. Walka ludowych mas brytyjskich o nowe życie i o demokrację ekonomiczną nabiera znaczenia jakby symbolicznego w dzisiejszej Europie.

Również i opór Francji był zwiastunem nowego świata i Francji na pewno przypadnie poważna rola w wypracowaniu pojęcia nowej demokracji.

Jednakże wszyscy bezstronni demokraci winni uznać, że Rewolucja Październikowa 1917 r. i narodziny państwa radzieckiego oznaczały początek nowej ery. Jak rok 1789 jest progiem nowego rozdziału historii (Rewolucja francuska), tak Rewolucja Październikowa stanowi podstawę demokracji gospodarczej. Nikt nie mógłby zaprzeczyć, że zwycięstwo Armii Czerwonej nad nazizmem i jego satelitami przyniosło wyzwolenie uciemiężonym masom Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej.

Uważamy również za czynnik o znaczeniu symbolicznym pomoc, którą Stany Zjednoczone przyznały narodom europejskim po wojnie. Jeżeli [illegible] w przyszłości pomoc ta będzie udzielona tym, którzy cierpieli najwięcej i jeżeli nowe dążenia Europy nie pozostaną bez echa grupy spekulujących na wojnę zostaną całkowicie i ostatecznie izolowane. Nowe demokracje postępowe są w poszukiwaniu syntezy i jesteśmy przekonani, że ta synteza jest do przyjęcia przez wszystkich. Masy ludowe dojrzały do uczestniczenia w obowiązkach rządzenia państwem, a rozwój techniczny imperatywnie wymaga, żeby produkcję kierowano zgodnie z ustalonymi planami w taki sposób, by masy ludowe mogły korzystać z bogactwa kraju.

Oto są problemy, które nawiner wryć się głęboko w umysł każdego i które oczekują rozwiązań rozumnych i skutecznych.

Koncepcja nowej demokracji realizowana konsekwentnie od zakończenia wojny w krajach Wschodnich i Środkowej Europy przenika do państw Zachodu. Jej pochód ku Zachodowi nie jest łatwy, ale nowe formy ustrojowe muszą zwyciężyć. Nie pomoże i nie uratuje kapitalizmu „doktryna Trumana" i „plan Marshalla". Nie zdławi nowych prądów! Dolarami nie można walczyć przeciw ideom!

Kres podłego życia

Wyrok śmierci na konfidentkę Gestapo

Warszawa. Przed Sądem Okręgowym w Warszawie zakończył się sensacyjny proces 34-letniej **Ireny Lis — konfidentki gestapo, która ma na sumieniu śmierć około 200 osób zadenuncjowanych przez siebie w policji niemieckiej.**

Lisowa korzystając z tego, że jej narzeczony pracował w jednym z warszawskich urzędów parafialnych, **gdzie na zlecenie organizacji podziemnych wydawał metryki osób zmarłych ukrywającym się żydom, zaproponowała mu pomoc w tej pracy a następnie denuncjowała** [illegible]

Innym niecnym wyczynem Lisowej był**o wydanie policji niemieckiej adresu drukarni konspiracyjnej przy ul. Długiej. W czasie najścia gestapowców na tę drukarnię zginęło na miejscu 5 osób, a wielu innych pracowników aresztowano. Niezależnie od tego Niemcy aresztowali 100 zakładników, których następnie stracono.**

O niesłychanej depprawacji oskarżonej świadczy fakt, że mając pod ręką innych ofiar zadenuncjowała swego narzeczonego, jego brata i siostrę z mężem.

Za swą działalność Lisowa pobierała drobne sumy od Niemców oraz ruchomości i garderobę aresztowanych.

Po wysłuchaniu świadków, przy w całej rozciągłości potwierdzili winę oskarżonej, **sąd skazał cyniczną zbrodniarkę na karę śmierci.**

Sprzęt elektryczny

za 200 milionów zł zakupiono za granicą

Instytucją, zajmującą się sprowadzaniem z zagranicy artykułów elektrotechnicznych jest **Towarzystwo „Elektrim" Sp. z o. o., której udziałowcami są zainteresowane instytucje państwowe.**

Towarzystwo importuje przede wszystkim wielkie centrale telefoniczne i turbozespoły a w dziedzinie półfabrykatów materiały niezbędne do produkcji central, aparatów telefonicznych i radioodbiorników.

Wartość importu przekroczyła **w ciągu 1 półrocza br. 200 milionów zł.**

W ramach transakcji importowych na uwagę zasługuje sprowadzenie przeszło miliona żarówek **i kompletów części do aparatów radiowych ze St. Zjednoczonych i Szwecji.**

W dziedzinie eksportu jedną z ważniejszych transakcyj jest zawarta umowa z Jugosławią obejmująca eksport kabli i materiałów elektrotechnicznych na sumę 250 tys. dolarów.

79-lecie Gandhiego

LONDYN. — Z New Delhi donoszą, że 2 października, dzień w którym Gandhi kończy 79 lat obchodzony jest w całych Indiach jako święto. Gandhi postanowił spędzić ten dzień na modlitwie, przy kołowrotku, lub na rozmowach z przywódcami kraju. Przestrzega on z tej okazji 24-godzinnego postu, wyrzekając się nawet potraw, należących do jego codziennego menu: jarzyn, mleka i soku owocowego.

Wagony turystyczne od 5 b. m. włączone do ruchu

POZNAŃ. — Dnia 29 września b. r. odbyła się próbna jazda pierwszych po wojnie polskich wagonów turystycznych, wyprodukowanych w zakładach przemysłowych Cegielski w Poznaniu.

Próba odbyła się na trasie Poznań — Inowrocław i z powrotem i dała dobre wyniki. W nowych wagonach przy szybkości 130 km na godzinę nie odczuwa się żadnych wstrząsów. Wagony będą włączone do normalnego ruchu na trasach PK już od 5 października b. r. Zakłady H. Cegielski w najbliższym czasie przystąpią do dalszej seryjnej produkcji wagonów.

Przed wznowieniem rokowań anglo-radzieckich

LONDYN — Evening News donosi, że rząd brytyjski czyni obecnie starania o wznowienie rokowań mających doprowadzić do podpisania anglo-radzieckiej umowy handlowej.

Koła oficjalne twierdzą, że między Londynem a Moskwą odbywa się obecnie wymiana poglądów na drodze dyplomatycznej w tej sprawie.

Powstańcy greccy atakują

LONDYN. — Agencja Reutera donosi z Aten, iż według urzędowego komunikatu, powstańcy wysadzili w powietrze most kolejowy w pobliżu Tomotni w północnej Grecji, zniszczyli tory kolejowe, w 16 miejscach w okolicach Xanti i szereg połączeń telegraficznych.

W listopadzie kongres SFIO

zadecyduje o losach rządu Ramadiera

PARYŻ. — Komitet Wykonawczy francuskiej partii socjalistycznej postanowił zwołać na 22 listopada nadzwyczajny zjazd partii do Paryża.

Prasa donosi, że sekretarz generalny partii Guy Mollet wystąpi na zjeździe z ostrą krytyką polityki rządu Ramadiera, który nie stosuje się do uchwał powziętych na ostatnim kongresie w Lyonie.

Komunikat ogłoszony po posiedzeniu komitetu wykonawczego SFIO, stwierdza, że w czasie obrad Kongresu w listopadzie przedyskutowana będzie sprawa lepszego skoordynowania polityki rządu z wytycznymi partii, oraz sprawa wzmocnienia dyskusji partii.

SOCIALISTÉ POLŠTÍ *VÍTAJÍ* SOCIALISTY ČESKOSLOVENSKÉ

Socjaliści polscy witają socjalistów czeskosłowackich

Dzieje czechosłowackiej Partii Socjal-demokratycznej

Jak wszędzie na całym świecie, tak i w Czechosłowacji „Wiosna ludów" przyniosła zrozumienie celowości walk o prawo szarego człowieka, bez względu na ilość posiadanych dóbr, czy też prawa, odziedziczone po przodkach.

Pierwszym zdecydowanym odruchem mas była walka z systemem wyborczym, walka o prawo do głosu, o prawo posiadania przedstawicieli w parlamencie i rządzie. W parę lat po pierwszym sukcesie, jaki na terenie Europy odnieśli w r. 1893 Belgowie uzyskawszy powszechne prawo głosowania, w Austrii, w której skład wchodziła wówczas Czechosłowacja, reforma wyborcza wyniosła pewne zmiany, dzięki którym do parlamentu wiedeńskiego weszli pierwsi lewicowi posłowie czescy, w liczbie pięciu.

Czeski ruch robotniczy do ro... nie posiadał wyraźnego oblicza socjalistycznego; skupiały się w nim tendencje postępu i obrony praw człowieka pracy, lecz z drugiej strony rozgrywały się na jego terenie walki o wpływy rozmaitych ugrupowań politycznych. Dopiero pierwszy zjazd Partii Socjal-Demokratycznej w roku 1905 konsoliduje i wytycza kierunek socjalistyczny, stwarza program polityczny i społeczny, rzuca hasło walki o socjalizm.

Tak jak w dziejach PPS i historia CSD wykazuje — obok ideałów socjalistycznych — wyraźne pierwiastki ideologii narodowej: walkę o samodzielny byt państwowy, o niepodległość kraju i narodu.

Poprzez sukcesy w ramach uzyskanego w r. 1907 prawa do powszechnego głosowania — w roku 1907 wprowadza CSD do sejmu 24 posłów, w r. 1911 — 25 posłów — Czeska Partia Socjal-Demokratyczna zmierza konsekwentnie do skonsolidowania ruchu robotniczego, gromadząc pod swymi sztandarami wszystkie postępowe, antyreakcyjne siły narodu. W roku 1908 grupa posłów czeskich, z inicjatywy socjal-demokratów, bardzo stanowczo zaprotestowała na terenie parlamentu austriackiego przeciw intrygom i prowokacjom austriackim na Bałkanach. Od tej chwili ruch socjalistyczny czeski na swym sztandarze wypisał jeszcze jedno hasło: walka z wojną. W imię tego właśnie hasła olbrzymia część narodu w rozpętanej dla celów imperialistycznych i dynastycznych wojnie w 1914 roku bierze zdecydowanie bierny udział. Pułki składające się z Czechów, przechodzą na stronę rosyjską, tworząc kadry przyszłej armii cze...

Światowa konferencja socjalistyczna, jaka odbyła się w roku 1917 w Sztokholmie, z ust działaczy socjal-demokracji czeskiej ... i Soukupa dowiaduje się o stanowczych ... narodu czeskiego wolności i niepodległości kraju.

Kiedy wreszcie dzień 28. 10. 1918 r. przyniósł Czechosłowacji upragnioną wolność, szeregi Partii Socjal-Demokratycznej zwarły się mocniej, łącząc się z istniejącym na terenie Słowacji ruchem socjalistycznym.

Pierwsze wybory w wolnym kraju przyniosły CSD olbrzymi sukces: ponad 48 proc. głosów.

realizacji programu socjalistycznego Czechosłowacja nieznaczne już tylko mieć będzie do pokonania przeszkody.

Jednakże okres międzywojenny CSD duże trudności i opory, które — podobnie jak się rzecz miała z PPS w Polsce — odsuwają na dalsze lata realizację ostatecznego zwycięstwa. Zagraniczny i rodzimy kapitał podjął nieustanną i uporczywą — z zastosowaniem wszelkich możliwych metod i środków walkę z ruchem socjalistycznym, z jednolitym frontem klasy robotniczej, słusznie rozumiejąc, że z tego właśnie ruchu wyjdzie w pewnym momencie impuls do obalenia systemu kapitalistycznego raz na zawsze, do zniesienia wyzysku i niewolnictwa.

Cały okres międzywojenny, z udziałem partii w pracach rządu, ze zwalczaniem narastających i zagradzających drogę postępu sił reakcji, przygotowuje konsekwentnie i uparcie dziejowy moment zwycięstwa. Bardzo charakterystyczny dla wzrostu sił reakcji jest spadek ilości głosów przy wyborach. W roku 1925 CSD wprowadziła do sejmu tylko 29 posłów — zamiast 74, jak w roku 1920. Zwycięstwo Hitlera w Niemczech, narastanie wpływów niemieckich — za cichą zgodą partii prawicowych — na terenie Czechosłowacji przynosi dalsze straty ruchowi socjalistycznemu. Od roku 1934 CSD nie bierze już udziału w rządzie. Lecz do samego wybuchu drugiej wojny światowej działacze robotnicy spod znaku socjal-demokracji, w ścisłej współpracy z prezydentem Masarykiem i dr. Beneszem, prowadzą na wszystkich odcinkach wewnętrznego frontu trudny i nieustępliwy bój o demokrację i socjalizm. Zdecydowanie stanowczo popierają również postawę dr. Benesza o zachowanie linii polityki zagranicznej w oparciu o ZSSR, sprzeciwiają się wszelkim konszachtom prawicy z Niemcami, zwalczają wszelkie przejawy zaraźliwego faszyzmu i szkodliwego nacjonalizmu.

W takiej sytuacji zastało Czechosłowację Monachium. Wnet po nim przyszła agresja, następnie druga wojna światowa. W trudnym okresie wojennego terroru i gwałtów część działaczy socjalistycznych, pozostałych w kraju, tworzy ośrodki oporu, ci zaś, którzy znaleźli się zagranicą, starają się zorientować sprzymierzonych w sytuacji narodu, utrzymywać w miarę możności kontakt z krajem, wpływać na zachowanie takiej postawy narodu, która — przy zachowaniu niepodległego ducha — pozwoliłaby na oszczędzenie i nie marnowanie biologicznych sił narodu.

Nic więc dziwnego, że kiedy wreszcie nad Czechosłowacją zajaśniało słońce rewolucyjnej wolności, kiedy nadszedł moment realizacji postulatów socjalizmu, kiedy wolno było wreszcie w czyn wprowadzić unarodowienie przemysłu i reformę rolną — CSD, wypróbowana bojowniczka ruchu robotniczego i ideałów socjalistycznych, delegowała do rządu najlepszych swych ludzi. W pierwszym rządzie oswobodzonej republiki tow. Z. Fierlinger obejmuje stanowisko premiera, tow. Laušman — twórca i wykonawca unarodowienia przemysłu — tekę ministra przemysłu. Na cały szereg odpowiedzialnych stanowisk w administracji, w odbudowie, w przemyśle i handlu partia deleguje wytrawnych, wypróbowanych towarzyszy partyjnych.

Pierwszy po wojnie kongres Czechosłowackiej Socjal-Demokracji w październiku 1945 roku ustala linię ideologiczną partii, tworzy program i wytyczne realizacji tego programu. Stanowisko przewodniczącego Komitetu Centralnego Partii powierza tow. Z. Fierlingerowi, stanowisko sekretarza generalnego B. Vilímowi.

W zrekonstruowanym w roku 1946 gabinecie tow. Z. Fierlinger zajął stanowisko wice-premiera.

Partia Czechosłowackiej Socjal-Demokracji jest partią, którą stworzyło życie mas i jego potrzeby, nic więc dziwnego, że partia ta dziś cieszy się olbrzymim szacunkiem i przywiązaniem ludzi pracy, jej przywódcy i działacze mają stały kontakt i masowe poparcie świata pracy we wszystkich swych poczynaniach. W zgodnej współpracy z innymi partiami frontu ludowego w dzisiejszej Czechosłowacji poprowadzi CSD swój naród do lepszego jutra, do dobrobytu i prawdziwego szczęścia w ramach spełnionych ideałów ruchu socjalistycznego narodów słowiańskich, a może i całego postępowego świata.

Jadwiga Bułakowska

Z naszego stanowiska

WSPÓLNA DROGA

Gościmy w Polsce przewodniczącego socjaldemokratycznej, bratniej partii Czechosłowacji, tow. wicepremiera Fierlingera. Widzimy w osobach towarzyszy Fierlingera, Hladkiego, Wacy i Khasa również przedstawicieli bratniego narodu i zaprzyjaźnionego państwa, z którym nawiązaliśmy w okresie powojennym bliskie stosunki polityczne, umocnione i pogłębione ostatnio zawartymi umowami gospodarczymi.

Wysiłki obydwu partyj są skierowane na ugruntowanie nawiązanych związków przyjaźni i współpracy między narodami i państwami, które reprezentują. Pragnęliśmy usilnie wyrównać różnice dzielące obydwa kraje do wojny. Trzeba było wiele dobrej woli, wielu trudów i starań, aby usunąć narosłe nieporozumienia i wzajemne nieufności. Dzisiaj z dumą możemy stwierdzić, że jesteśmy na najlepszej drodze, aby nawiązane serdeczne nici stały się mocnymi, nierozerwalnymi więzami, aby stosunki wzajemne stale ulegały dalszej rozbudowie i pogłębianiu.

Na wspólnej drodze łączy nas braterstwo partyj i narodów, przyświecają nam wspólne interesy polityczne i gospodarcze naszych państw, wzajemna troska o ugruntowanie i utrwalenie pokoju w Europie. Przebieg wypadków, które doprowadziły do wybuchu wojny, odsłonięte w czasie jej trwania plany niemieckie, ofiary i zniszczenia, związane z okupacją, wykazały dobitnie, w jak śmiertelnym niebezpieczeństwie znajdowała się przyszłość naszego narodu i naszych słowiańskich pobratymców z zachodu. Jesteśmy bogatsi w doświadczenia przeżytych lat i w nauki, których tak okrutnie nie szczędziła nam historia.

Zdajemy sobie sprawę, że aczkolwiek i my i Czesi uniknęliśmy szczęśliwie niebezpieczeństwa, grożącego naszym narodom, to jednak nie wolno zapominać, że nie zostało ono zlikwidowane całkowicie. Niemcy zostały pobite, naród niemiecki musiał się wyrzec pysznych marzeń, których realizację obiecywał mu Hitler. Są jednak siły na świecie, które nie pamiętają nauk historii, które lekceważą niebezpieczeństwa, mogące znowu zagrozić pokojowi Europy i świata.

Obydwie nasze partie od pierwszych chwil wyzwolenia wzięły na siebie trud utrwalenia odzyskanej niepodległości, obydwie odgrywają wybitną rolę w polityce swych państw, obydwie ponoszą za tę politykę bezpośrednią odpowiedzialność. Z wytyczonym kierunkiem rozwoju godzą się narody czechosłowacki i polski, dla osiągnięcia ustalonych celów nieustannego poparcia udzielają masy robotnicze obydwu państw.

Wytężona czujność na odcinku niemieckim — to kanon polityki Czechosłowacji i Polski, to święte przykazanie dla obydwu partyj. Nowy układ stosunków politycznych, znajdujący swój wyraz w paktach przyjaźni radziecko-polsko-czechosłowackiej, jest odbiciem tej głównej troski, wspólnej dla całej Słowiańszczyzny. Wiemy, że jest to linia, która wiąże nasze państwa nie tylko na dziś i jutro, dlatego też i wynikające z niej zadania są obowiązujące trwale i niezmiennie nasze partie.

Żadne pakty polityczne nie są jednak dość mocne dla narodów, jeśli nie stoi poza nimi ścisła współpraca gospodarcza, gwarantująca wzajemną pomoc w odbudowie, powiększaniu potencjału przemysłowego i w podnoszeniu stopy życiowej bratnich narodów. Struktury gospodarcze Czechosłowacji i Polski wzajemnie się uzupełniają. Nasze wspólne możliwości przedstawiają się o wiele okazalej, aniżeli brane oddzielnie. Połączone zasoby przemysłowe, odpowiednio uzupełnione jeszcze i rozbudowane mogą stanowić poważną przeciwwagę przemysłu niemieckiego, który był kuźnią zbrodniczych zamierzeń, burzących spokój narodów i niepodległość państw.

Współpraca jednak obydwu partyj socjalistycznych Czechosłowacji i Polski ma jednak aspekt jeszcze rozleglejszy. Nie trzeba zapominać, że obydwie wyznają zasadę międzynarodowej współpracy proletariatu. W stosunkach powojennych nie we wszystkich państwach ta zasada jest należycie doceniana. Nasze obydwie partie reprezentują na terenie międzynarodowym jak współpraca powinna wyglądać, na jakich podstawach winna się opierać, w jakich formach należy ją utrwalać.

Zarówno my jak i socjaliści czechosłowaccy uważamy próby rozbicia Europy na bloki za ogromne niebezpieczeństwo dla pokoju. Przynieść one mogą Europie nowe wojny i wobec nowego śmiertelnego niebezpieczeństwa postawić nie tylko narody słowiańskie. Z tego — dla nas prostego faktu — nie zawsze zdają sobie sprawę Socjaliści zachodniej Europy, co czynnikom wielkokapitalistycznym niezmiernie ułatwia sianie zamętu i penetrację na terenie międzynarodowym.

Obydwie nasze partie realizują na swym terenie zasadę jednolitego frontu mas pracujących. Wyznajemy tę zasadę nie tylko na użytek wewnętrzny poszczególnych krajów, gdyż zdajemy sobie sprawę, że rozbicie działania proletariatu jest najpoważniejszym wzmocnieniem siły międzynarodowego kapitalizmu ze wszystkimi wynikającymi stąd niebezpieczeństwami zarówno dla mas pracujących, jak i dla pokoju powszechnego.

Współpracując ściśle ze sobą, utrwalając więzy przyjaźni politycznej i gospodarczej współpracy oraz pogłębiając stosunki kulturalne między Czechosłowacją i Polską, jako dwoma niezależnymi i suwerennymi państwami obydwie nasze bratnie partie są równocześnie żywym przykładem międzynarodowej współpracy proletariatu. Wyznają zasadę, że jedność działania partyj robotniczych ułatwi odbudowę i utrwali pokój.

SĘK

Z pomocą Warszawie pośpieszą zaprzyjaźnione stolice

WARSZAWA. — W Prezydium Komitetu Wykonawczego Naczelnej Rady Odbudowy Warszawy odbyła się konferencja z udziałem bawiących w Warszawie przedstawicieli siedmiu stolic państw słowiańskich i Związku Miast Francuskich.

Goście z wiceprezydentem Moskwy Masłowem na czele, w imieniu reprezentowanych przez siebie miast wyrazili chęć współpracy w odbudowie Warszawy i zapewnili o pomocy w miarę swych możliwości.

Prezydent Pragi Vacek w gorących słowach zapowiedział, że po powrocie do Pragi zorganizuje szeroką akcję pomocy finansowej dla Warszawy, zwłaszcza wśród uczącej się młodzieży, Związku Miast Czechosłowackich i różnych organizacyj.

Przewodniczący Związku Miast Francuskich Marrone obiecał jak najgorętsze poparcie sprawy pomocy w odbudowie Warszawy na terenie międzynarodowego Związku Miast.

Sprawa niedoceniona i mało znana

Działalność Instytutu Higieny Psychicznej w Krakowie

(IM) Higiena psychiczna jest do pewnego stopnia na naszym terenie pojęciem nowym i młodym. Jako ruch tworzący odrębne organizacje, instytucje badawcze i poradnie powstała ona około r. 1907 w Stanach Zjednoczonych. Celem tego ruchu jest roztoczenie opieki nad zdrowiem psychicznym społeczeństwa pod względem indywidualnym i zbiorowym i zapobieganie w miarę możności powstawaniu anormalności.

Jasnym jest, że zajmując się profilaktyką, zapobieganiu zaburzeniom neuro - psychicznym, higiena psychiczna zwrócić się musiała ku dziecku i młodzieży, ku zagadnieniom psychologii wychowania, wpływu środowiska w którym dziecko wzrasta itp.

Instytut Higieny Psychicznej rozpoczął swą działalność w Polsce w r. 1935 jako oddział Państwowego Zakładu Higieny. Dekretem z dnia 25 czerwca 1946 r. został on wyodrębniony jako instytucja zupełnie samodzielna, podległa Ministerstwu Zdrowia. Centrala instytutu znajduje się w Warszawie, filie działają we wszystkich większych miastach [illegible].

CIĘŻKIE WARUNKI ODDZIAŁU KRAKOWSKIEGO

W Krakowie oddział Instytutu Higieny Psychicznej, kierowany przez znanego neurologa, dr. Władysława Stryjeńskiego, mieści się przy ul. Sobieskiego 9. Niestety z powodu trudności lokalowych (oddział czynny jest w jednym pokoju użyczonym przez dyrekcję Gimn. im. Sobieskiego) oddział krakowski rozwinął do tej pory działalność tylko w zakresie poradnictwa psychologiczno - lekarskiego dla dzieci oraz prowadzi pod kierunkiem znanego psychologa prof. Stefana Szumana pracownię testów, dążąc do stworzenia nowych metod naukowych w badaniach testowych. [illegible] jest, że ze względu na warunki lokalowe, w jakich Instytut na razie zmuszony jest pracować, działalność jego musi być ograniczona. Przeprowadzanie badań [illegible] wiadów psychologicznych [illegible] koju, w którym prócz pracowni naukowej mieści się i biuro — zdaje się być wprost niemożliwe. Pracownicy Instytutu uciekają się do metody wypożyczania doraźnego chwilowo wolnych sal szkolnych, co jednak w żadnym wypadku nie może wpłynąć dodatnio na rozwój i wyniki pracy. Niemniej jednak nawet w tych ciężkich warunkach, działalność rozwinięta przez Instytut Higieny Psychicznej Oddział w Krakowie przedstawia się niezmiernie interesująco.

PORADNIA DLA DZIECI

Do poradni Instytutu zgłaszają się dzieci bądź to przyprowadzone przez rodziców i wychowawców, bądź też skierowane przez szkołę. Dzieci te albo wykazują pewne anomalia, albo też po prostu są „trudne do prowadzenia". W pierwszym wypadku poradnia przeważnie skierowuje takie dzieci do szkół specjalnych lub odpowiednich zakładów w drugim udziela praktycznych wskazówek, jakie metody wychowawcze należy w danym wypadku zastosować.

Kierownik Instytutu dr Stryjeński opowiada jako przykład działalności poradni o następującym wypadku:

Jedna ze szkół przesłała chłopca w wieku 11 lat wykazującego poziom inteligencji dziecka 8-letniego. Przeprowadzony wywiad społeczny wykazał, że dziecko to żyje w fatalnych warunkach materialnych, pozbawione opieki rodziców, często bite, niedożywione. W danym wypadku diagnoza poradni brzmiała: wskazana opieka internatowa i intensywne dożywianie.

PORADNIA ZAWODOWA

Drugim działem, prowadzonym przez krakowski oddział Instytutu Higieny Psychicznej jest poradnictwo zawodowe w zakresie zawodów intelektualnych. (Poradnictwo w zakresie zawodów rzemieślniczych prowadzi Poradnia Psychotechniczna). W takim wypadku poza odpowiednio przeprowadzoną osobistą rozmową, która pozwala na urobienie pewnego sądu o zgłaszających się, stosuje się badania na specjalnie do tego celu przystosowanych testach; badanie testowe daje możność dokładniejszego określenia profilu psychicznego i charakterologicznego badanej jednostki.

Po takie porady zgłasza się oczywiście młodzież starsza która mając niedługo ukończyć szkołę, nie potrafi sama zdecydować się na wybór zawodu. Udzielona fachowa porada często nie tylko pomoże w decyzji, ale uchroni od ewentualnych i jakże często [illegible] tym tle spotykanych rozczarowań życiowych.

W r. 1946 poradnia Instytutu Higieny Psychicznej udzieliła w czasie od czerwca do grudnia 85 porad. W pierwszym półroczu [illegible] ku bieżącego udzielono 400 porad.

PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

Instytut krakowski w dalszym planie swojej pracy na odcinku poradnictwa dla dzieci przewiduje stworzenie oddziału obserwacyjnego, pozwalającego na dokładne zapoznanie się ze stanem małych pacjentów. W tym celu wydzierżawiono już dom w Podgórzu przy ul. Limanowskiego gdzie powstać ma oddział obserwacyjny obliczony na 25 dzieci.

Racjonalna opieka nad psychicznym rozwojem dziecka jest możliwa w pełni oczywiście dopiero wtedy, gdy społeczeństwo zrozumie doniosłość tego problemu. Ważna tu jest przede wszystkim współpraca lekarzy szkolnych, którzy uzyskać powinni na swoich placówkach nie tylko pozycję fizjologów i psychologów, ale i starać się możliwie ściśle współpracować z Instytutem Higieny Psychicznej.

Oddział krakowski nie ma zamiaru ograniczać się do poradnictwa dla dzieci, przeciwnie, za jedno z głównych swoich zadań uważa również i poradnictwo dla dorosłych. Po wojnie, której skutki bio-psychiczne i moralne są więcej niż fatalne, zadanie to staje się szczególnie problemem pierwszorzędnej wagi.

Do dalszej realizacji przewidziane jest przeprowadzenie badań akcji uświadamiającej, poradnictwa w zakresie walki z alkoholizmem, w której to akcji, prowadzonej przez Ministerstwo Zdrowia dla Instytutu Higieny Psychicznej przewidziana jest rola naukowo - doradcza.

Mamy nadzieję, że działalność Instytutu Higieny Psychicznej, która znalazła już szerokie uznanie wielu fachowców w tej dziedzinie i dziedzinach pokrewnych znajdzie już niedługo uznanie i zrozumienie w szeregach całego społeczeństwa.

Każda nowa szkoła – to krok naprzód

(A) W ostatnim okresie ciągle dochodziły z terenu województwa krakowskiego wiadomości o otwieraniu coraz to nowych szkół powszechnych i średnich. W ostatnim tygodniu do tej pokaźnej już listy przybyła jeszcze jedna nowa pozycja. Jest nią gimnazjum państwowe im. Tadeusza Kościuszki i liceum pedagogiczne w Myślenicach.

Myślenice miały dotychczas gimnazjum, mieszczące się w budynku Towarzystwa Burs i Stypendiów, który jednak zamały był, aby pomieścić napływających z okolicy coraz liczniej kandydatów. Toteż już w roku 1936 dyrektor gimnazjum — prof. Udziela przystąpił do budowy nowego gmachu według własnych planów, przy wybitnej pomocy miasta i społeczeństwa myślenickiego. Otwarcie pięknego i nowoczesnego gmachu nie doszło do skutku, ponieważ wybuchła wojna, a koszary, mieszczące się w budynku pozostawiły takie ślady, że po wojnie należało dokonać poważnych prac remontowych, do których natychmiast przystąpiono.

Otwarcie gimnazjum było momentem bardzo ważnym w życiu miasta, które okazuje dużo inicjatywy w kierunku wejścia na drogę postępu i rozwoju. Poza tym liceum pedagogiczne, otwarte przy gimnazjum — spełni niewątpliwie swoją rolę wychowując nowe kadry nauczycieli których dotkliwy brak jeszcze przez parę lat odczuwać będzie nasze szkolnictwo.

Lustracja Referatów Aprowizacji

(A) W ciągu miesiąca września br. naczelnik Wydziału Aprowizacji Urzędu Wojewódzkiego — dyr. Sawicki przy współudziale Komisji Kontrolno - Kwalifikacyjnej, oraz kierownika Oddziału Planowania dokonał lustracji wszystkich Referatów Aprowizacji przy starostwach powiatowych w województwie krakowskim.

Zadaniem lustracji było dopilnowanie wprowadzenia w życie nowej struktury Wydziału nadto kontrolowanie wykonania zleconych prac w zakresie administracyjnym, szczególnie zaś sposobu [illegible] prawidłowości rozdziału kart żywnościowych, odzieżowych artykułów reglamentowanych wszelkiego rodzaju.

Niezależnie od powyższego, przeprowadzono kontrolę magazynów Społem, celem rozdysponowania towarów, które zostały wyłączone z reglamentacji, co ułatwi Społem rozblokowanie pewnej części gotówki, zamrożonej w towarach takich, jak sól, [illegible], herbata oraz część wyrobów tekstylnych. Wyniki lustracji wykazały, że współpraca między Wydziałem Wojewódzkim Aprowizacji i Okręgiem Społem układa się bardzo dobrze

Odczyty współpracownika gen. Sikorskiego

płk. Dienstl-Dąbrowy

(IM) Na zaproszenie sfer szkolnych przybył do Krakowa red. Marian Dienstl-Dąbrowa, b. pułkownik sztabu gen. Sikorskiego.

Od piątku 3 bm. odbywać się będą w kinie „Apollo" codziennie o godz. 12 w południe prelekcje przedstawiające dzieje walk Polaków z Niemcami na Zachodzie i Wschodzie w czasie drugiej wojny światowej. Prelekcje te ilustrowane będą 200 dokumentarnymi fotografiami. Red. Dienstl - Dąbrowa przedstawi m. [illegible] dzieje bitwy o Monte - Cassino, oraz użycie broni V 2 i innych wynalazków ostatniej doby.

W sobotę, dnia 4 października red. Dąbrowa wygłosi odczyt dla robotników Państwowego Zjednoczenia Fabryk Konfekcji przy ul. Sławkowskiej 12.

Osadę sprzed 1500 lat

odkryto w miechowskim

(IM) W wyniku prowadzonych od lipca 1946 r. z ramienia Muzeum Archeologicznego PAU badań w Zofipolu gm. Igołomia w pow. miechowskim odkryto tu ważny ośrodek przemysłu garncarskiego z IV. w po Chr. przy czym odsłonięto 18 pieców garncarskich z obfitą zawartością naczyń. Osada ta, mająca charakter fabrycznej, położona jest na lewym brzegu Wisły. Podkreśla to dużą rolę, jaką Wisła odgrywała w prehistorycznym transporcie i komunikacji. W czasie badań odkryto w piecach świetnie zachowane odciski roślinne, szczególnie wierzby używanej przy budowie przegród rusztowych. Wydobyty z jam przypiecowych materiał ceramiczny reprezentuje bardzo urozmaiconą produkcję, tak pod względem użytego materiału jak i kształtów ornamentów [illegible] stopnia wypalenia. Do rzadszych okazów należy narzędzie kościane, używane do wykonywania ornamentów na naczyniach.

Kilka pieców zachowało się po dziś dzień w bardzo dobrym stanie i zostaną one zachowane w postaci rezerwatu. Starosta miechowski ze swej strony przydzielił już na ten cel pewne fundusze i jeden z najlepiej zachowanych pieców zostanie w najbliższym czasie zabezpieczony.

Badania w Zofipolu prowadzili dr. Tadeusz Reyman z mgr. Stanisławem Buratyńskim i Andrzejem Żakiem.

Przypomnieć należy, że przed wojną jeszcze odkryto podobne piece garncarskie z epoki prehistorycznej w Tropiszowie pow. miechowskiego. Model takiego pieca został wówczas sporządzony i znajduje się w Muzeum Archeologicznym PAU w Krakowie.

Upominki dla Prezydenta RP

(IM) Delegacja województwa krakowskiego wręczy w dniu 10. bm. Prezydentowi Rzeczypospolitej Bierutowi wieniec dożynkowy i szereg upominków — wyrobów ludowych poszczególnych regionów województwa.

Upominki te w formie ludowych wyrobów z drzewa, metalu, tkanin itp. złożone zostaną w oryginalnej skrzyni krakowskiej, również darze dla Prezydenta R. P.

Za współpracę z UPA - kara śmierci

(S) Rejonowy Sąd Wojskowy za współpracę z bandami UPA i walkę z bronią w ręku z polskimi i sprzymierzonymi oddziałami skazał Władysława Werbowego na karę śmierci i Jana Kubicza na 10 lat więzienia.

Od roku 45—47 do band UPA należeli Konstanty Kosiej i Stefan Myszczyn oraz Anastazja Pachołek.

Rejonowy Sąd Wojskowy po stwierdzeniu, że Konstanty Kosiej pomagał członkom bandy zabierać żywność i prowadził referat gospodarczy, skazał go na [illegible] lat więzienia.

Stefan Myszczyn jako członek siatki cywilnej organizacji UPA, wykonywał czynności zastępcy wójta, informował o ruchach wojska, ściągał z ludności cywilnej kontyngent który banda nakładała na okoliczne wsie i za czyny te został skazany na 12 lat więzienia.

Anastazja Pachołek lat 28 łączniczka, została skazana [illegible]

Wystawa ogrodnicza w Tarnowie

(A) W Ogrodzie Miejskim w Tarnowie odbyło się uroczyste otwarcie wystawy ogrodniczo-pszczelarskiej, którego dokonał przewodniczący Komitetu wystawowego red. A. Gładysz. Wystawa obejmuje wiele stoisk, spośród których wyróżniają się estetyczne stoiska Pow. Związku Pszczelarskiego i Ogrodniczego Państwowego Żeńskiego Gimnazjum w Tarnowie, Centrali Zaopatrzeń ZETES z Krakowa, stoiska przetworów owocowych i owoców, świadczące że powiat tarnowski nadaje się doskonale do produkcji wysokowartościowych ich odmian.

Obrady pracowników przemysłu naftowego

(S) W OKZZ w Krakowie odbyło się walne zebranie Zw. Zaw. pracowników przemysłu naftowego pod przewodnictwem tow. Leopolda Soroczyńskiego. Zaproponowana przez [illegible] zarządu [illegible]

W ramach toczącej się dyskusji poruszono szereg spraw bardzo żywotnych dla przemysłu naftowego. [illegible]

Wszystkie wysunięte przez walne zebranie dezyderaty zostaną zreferowane przez delegatów na zjeździe [illegible]

Rzeszów dla Warszawy

(A) W Rzeszowie odbyło się zebranie Komitetu PPS pracowników WK PPS w Rzeszowie.

Po przemówieniu przez tow. Gliwę planu pracy Komitetu na najbliższy okres na porządku dziennym postawiono sprawę odbudowy Warszawy. W rezultacie wszyscy pracownicy WK postanowili swój jednodniowy zarobek z miesiąca września przekazać na odbudowę Stolicy.

Prócz tego towarzysze z Rzeszowa postanowili jednodniowy zarobek w miesiącu październiku oddać na odbudowę Domu Partyjnego PPS w Jaśle.

Spółdzielczość w Wadowicach

(A) Wadowice uroczyście obchodziły dzień Święta Spółdzielczości. Po defiladzie, którą odebrali przedstawiciele miejscowych [illegible] odbyła się akademia na której przemówienia wygłosili starosta powiatowy tow. Borek, tow. prof. Śmieszka i dr Pawłowski. Akademię zakończył bogaty program artystyczny.

Listy do Redakcji

Towarzyszu Redaktorze!

Zamierzałem już wcześniej zabrać głos w sprawie, że tak powiem radiofonii, czyli radio-pajęczarzy. Nie powiem — Towarzyszu Redaktorze żebym był „niedajboże" przeciwnikiem z tzw. opozycji. Ale jeśli ten stan potrwa dalej to możliwie, że skończę w Kobierzynie.

A wygląda to tak: Mieszkam, jak to już nadmieniałem, na pierwszym piętrze. Niby to na pozór wygodnie, bo i nie wysoko, ani przez otwarte okno nie wlezie nikt z wizytą, ale — Towarzyszu Redaktorze za to istnieje druga strona, a właściwie wiele tego medalu. Z wszystkich stron posiadam sąsiadów...

Niby to cacy cacy społeczność i te de, ale jak zaczną na radiach podgrywać to niech to diabli...

Na górze mieszka taki jeden elektromonter co radia naprawia i to wieczorem, ale to jeszcze nic. Obok zajmuje, z prawej strony cztery pokoje aptekarz z buldogiem, a z lewej dependent notarialny z pinczerkiem i trojgiem dzieci. I to jeszcze pół biedy, na dole zaś jeden osadnik jest osiedlony z Wrocławia, ten ma trzy radia zabezpieczone i elektryczny patefon, a jego żona uczy się grać na fortepianie.

Tak do ósmej — Towarzyszu Redaktorze — to cisza rzec można idealna, ale najpierw zaczyna ten aptekarz fiukać po krótkich falach i piszczeć, że chwilę wali na cały regulator Londyn, potem dependent zaczyna wyszukiwać muzykę kameralną, elekromonter na górze taneczną, a osadnik z Wrocławia na dole na wszystkich aparatach i wiadomości z Krakowa i BiBiCi i muzykę z Pragi.

Koło dziesiątej — Towarzyszu Redaktorze — to jakby trąby jerychońskie koncertowały, tak że musimy z Manią na migi gadać.

A jak tylko w radio powiedzą: „Proszę głośniki przyciszyć, minęła godzina 22", — to zaczyna się jeszcze głośniej. I... — przepraszam Towarzyszu Redaktorze ale musiałem miotłą postukać, bo ten z dołu widocznie czwarty aparat próbuje.

Tak co wieczór, a jak wyłączą głośniki to się włączają dzieci, a potem buldog, albo ta na fortepianie, i te de.

Więc pytam się Towarzyszu Redaktorze — co to będzie dalej, i pogadanki nie pomagają i przypominania w radio i uwagi w prasie, więc pytam się co robić?

Z szacunkiem
Bo

P. S. Wczoraj było cicho bo ktoś powiedział, że będzie kontrola i radia. A mój współlokator kupił prześliczną superfortecę, siedmioobwodową.

Odpowiedzi Redakcji

Fr. O. w Chrzanowie. Dziękuje za przepis na nalewkę.

N. L. w Krakowie. Uwagi słuszne, częściowo wykorzystamy.

Abonent z Tarnowa. Odpowiedź wysyłamy pocztą.

Zgromadzenie delegatów spółdzielni

W sali Miejskiej Rady Narodowej w Krakowie przy Pl. WW. Świętych nr. 3 dnia 5 października 1947 r. od będzie się Okręgowe Zgromadzenie Delegatów Spółdzielni przynależnych do „Społem" Związku Gospodarczego Spółdzielni R. P. z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie, wybór prezydium i komisji; 2) Referat: „Rola „Społem" na tle 3-letniego Planu Odbudowy; Gospodarczej; 3) Rozpatrzenie i omówienie sprawozdania planu działań i budżetu Delegatury Zarządu na okręg krakowski i okręgowych oddziałów branżowych; 4) Sprawozdanie, plan działań, budżet i regulamin Rady Okręgu; 5) Wybór rady okręgu; 6) Wybór delegatów na główny zjazd delgatów

Początek zgromadzenia punktualnie o godz. [illegible]

Wystawa Planowania Przestrzennego W KRAKOWIE

(IM) Regionalna Dyrekcja Planowania Przestrzennego zajmuje się sporządzaniem planów zagospodarowania, ujmowaniem w formy, oparte na naukowych zasadach racjonalnego planowania, rozmieszczenia przestrzennego działów gospodarczych. Wchodzą tu w grę kwestie rozmieszczenia przemysłu central handlowych, zagadnienia komunikacji, energetyki, przestrzeni zielonych, zakładów leczenia itp.

W myśl wytycznych ogólnopolskiego planu, sporządzonego przez Centralną Dyrekcję Planowania Przestrzennego, poszczególne dyrekcje regionalne przeprowadzają studia nad stanem istniejącym oraz wysuwają pewne projekty realizacji.

Region krakowski w ogólnokrajowym planie przewidziany jest jako region głównie turystyczny z naciskiem na drugim miejscu położonym na przemysł. Dominantą planowania przestrzennego w regionie krakowskim są jednak zagadnienia turystyki.

Krakowska Regionalna Dyrekcja Planowania Przestrzennego, pozostająca pod kierunkiem dyr. inż. M. Odlanickiego prowadzi cztery zasadnicze działy: studia stanowiące podstawę naukową, planowanie regionalne, planowanie miast oraz planowanie wsi. W skali ogólnej traktowany jest w tej chwili tylko plan sieci komunikacyjnej województwa krakowskiego, podczas gdy planowanie regionalne, planowanie miast i wsi przeprowadzane jest doraźnie w poszczególnych punktach, jak np. w powiecie nowosądeckim w związku z akcją przesiedleńczą Łemków, w regionie podhalańskim, wysuwanym na czoło w planie krajowym jako jedyny teren wysokogórski, w Rożnowie i Czchowie — otoczenie zbiorników wodnych.

W związku z niedawnym pobytem w Krakowie brytyjskiego ministra odbudowy Silkina i ekspertów z brytyjskiego Ministerstwa Odbudowy, Regionalna Dyrekcja Planowania Przestrzennego zorganizowała w swoich biurach przy ul. Karmelickiej 45 wystawę obrazującą prace dyrekcji nad zagospodarowaniem regionu krakowskiego. Wystawa ta bogato zaopatrzona w materiał kartograficzny, statystyczny, plany i fotografie terenu zilustrowała wykonane plany zagospodarowania części regionu krakowskiego, planowane zagospodarowanie miast Tarnowa, Nowego Sącza i Bielska Białej, oraz całego szeregu wsi regionu krakowskiego, m. in. Łapsz Niżnych na Spiszu. Te ostatnie prace rozpoczęte zostały jeszcze przed wojną, a odnośne materiały ocalały dzięki pracowni kowi dyrekcji, ob. Władysławowi Sęczkowi, który ukrył je przed Niemcami. Szczególnie ciekawy był przedstawiony na wystawie plan rozwoju części uzdrowiskowej Zakopanego.

Poza gośćmi brytyjskimi wystawą zapoznali się również przedstawiciele instytucyj krakowskich, zainteresowanych w kwestii zagospodarowania regionu krakowskiego. Przy tej okazji także i szerokie rzesze społeczeństwa krakowskiego miały okazję zaznajomić się z ciekawą działalnością Regionalnej Dyrekcji Planowania, metodami oraz wynikami jej prac.

Racjonalne planowanie przestrzenne regionów, miast i wsi jest zadaniem zasadniczym w okresie powojennej odbudowy. Daje ono gwarancję, że odbudowa ta nie pójdzie drogą chaotycznego budownictwa, lecz skierowana zostanie łożyskiem wyznaczonym naukowymi badaniami i ustalonymi na ich zasadzie wytycznymi racjonalnej gospodarki. Dale gwarancję, że mieć będziemy racjonalną sieć komunikacyjną, wzorowe wsie i uzdrowiska, [illegible] sne miasta.

Szkoła filmowa w Krakowie

(IM) Z inicjatywy Zarządu Głównego Filmu Polskiego w Łodzi otwarta zostanie w najbliższym czasie w Krakowie szkoła filmowa drugiego stopnia, która kształcić będzie administracyjnych i technicznych pracowników kin.

Szkoła tego rodzaju jest bezwzględnie w Krakowie potrzebna. Zaważyć jednak należy, że równie mile widzianą byłaby w Krakowie szkoła filmowa pierwszego stopnia, kształcąca pracowników nie tylko kin, ale filmu, operatorów i innych technicznych pracowników produkcji filmowej. Przypominamy, że szkoła tego rodzaju istniała w Krakowie w roku szkolnym 45/46 przy ul. Józefitów, pozostając pod kierunkiem dyr. dra Furmanika. Szkoła ta wydała w pierwszym i ostatnim roku swego istnienia cały szereg wartościowych sił, z których niektóry mają już dziś duże osiągnięcia w swej pracy na terenie Filmu Polskiego. Szkoła, mimo iż posiadała lokal, potrzebne siły i pomoce naukowe, oraz zapewnioną frekwencję studentów, została z niewiadomych przyczyn przez Film Polski zamknięta.

Terminarz KOZPN-u

(P) W dalszych rozgrywkach o mistrzostwo klasy A zostaną w bieżącą niedzielę przeprowadzone następujące spotkania:

boisko Wisły — godz. 10.30 — Zwierzyniecki — Groble; boisko Dąbskiego — godz 15.30 — Wieczysta — Łagiewianka; boisko Mościc — godz. 15.30 Mościce — Prokocim; boisko Podgórza — godz. 12.15 Podgórze — Chełmek; boisko Korony — godz. 10.30 Korona — Fablok; boisko Szczakowianki — godz. 15.30 Szczakowianka — Dąbski.

W rozgrywkach o mistrzostwo klasy B walczyć będą:

boisko Wieliczanki — godz. 15.30 — Wieliczanka — Dalin; boisko Czyżyn — godz 15.30 — AKS (Czyżyny) — Wolania; boisko Olszy — godz 15.30 Olsza — Pocztowy; boisko Łobzowianki godz. 15.30 Krowodrza — Dębnicki; boisko Milicyjnego — godz. 15.30 Milicyjny — Bocheński; boisko Borku — godz. 15,30 Borek — Łobzowianka; boisko Płaszowianki — godz. 10.30 Płaszowianka — Rakowiczanka; boisko Stadjonu Miejskiego — godz. 10.30 Legia — Kmita; boisko Bocheńskiego — godz. 15.30 — AKS (Bochnia) — Bieżanowianka; boisko Prądnickiego — godz. 15.30 Prądnicki — Skawinka, boisko Dąbskiego — godz. 10.30 Grzegórzecki — Prądniczanka; i boisko Bronowianki — godz. 15.30 Bronowianka — Nadwiślan.

W meczach juniorów klasy A zobaczymy zawody Zwierzyniecki — Groble, Wieczysta — Łagiewianka, Garbarnia — Prokocim, Podgórze — Cracovia i Wisła — Dąbski.

[illegible]

Polak w niemieckiej skórze

(S) Przed Okręgowym Sądem Karnym stanął Alfred Muller, oskarżony o VD i udział w organizacjach niemieckich Sonderdienst i SA.

Podczas rozprawy sensacyjnie wypadły zeznania wszystkich świadków obrony i nawet oskarżenia, którzy zeznali, że aczkolwiek Muller rzeczywiście do tych organizacji należał, to jednak wykazywał stale swą odrębność narodową. Muller brał żywy udział w kolportażu prasy podziemnej, w propagandzie słownej przeciw Niemcom, a ilekroć zdarzyła się okazja, uprzedzał Polaków o mogących nastąpić aresztowaniach. Pewnego dnia kiedy przyszedł z Niemcami do mieszkania niejakiej Szulewskiej, która ukrywała Żydówkę, postarał się aby rewidujący Niemcy nie trafili na schowek Weissówny, zakrywając go własną osobą.

Sąd biorąc pod uwagę te okoliczność, skazał Mullera jedynie na 10 miesięcy więzienia.

Przewodniczył rozprawie sędzia Solecki, oskarżał prokurator Pawłowski, bronił z urzędu adw. dr. Beck.

Likwidacja złodziejskiej kliki

w fabryce »SOLALI«

(br) Postanowieniem Komisji specjalnej dalsza partia nieuczciwych pracowników fabryki „Solali" w Żywcu powędrowała do obozu pracy. I tak: na okres 2 lat Mazurek Leopold, Kila Leon i Sanetra Henryka za to, że działając w porozumieniu przywłaszczyli sobie znaczniejsze ilości bibułek; Zieliński Bolesław — za niezawinienie dokonanej przez Senetrową kradzieży [illegible] to, że pobrał od niej kwotę 9.000 zł Mansfeld Maksymilian za to, że jako zastępca komendanta Straży Przemysł. zaniechał obowiązku doniesienia władzom o dokonanych kradzieżach i przyjął kwotę [illegible] tysięcy zł.; Handzlik Piotr — na okres 12 miesięcy, że przywłaszczył sobie znaczniejszą ilość bibułek, Bukowska Dominika i Wallgóra Rozalia na okres 3 miesięcy.

Rewia tenisistów krakowskich

(P) Miłośnicy „białego sportu" przeżyją niełada sensację. W Krakowie bowiem rozegrany zostanie finał drużynowych mistrzostw Polski i na kortach Cracovii zobaczymy elitę tenisu polskiego.

Udział w meczu biorą: mistrz Polski Skonecki, kilkakrotny mistrz Polski Hebda, obecny mistrz Krakowa Olejniszyn i Tłoczyński. W meczu pań spotka się wicemistrzyni Polski Rudowska z Szeraucówną.

W rozgrywkach juniorów walczyć będą mistrz Polski Kudliński, Radzio, Christ i Kozłowski.

Zawody powyższe odbędą się na kortach Cracovii w sobotę, 4 bm. o godz 15 i w niedzielę 5 bm. o godz. 10 rano.

Tenisistom i „kibicom" życzymy [illegible]

RADIO

Najciekawsze audycje w niedzielę, 5 października

6.57 — sygnał; 11.00 — Koncert życzeń; 11.45 — Koncert reklamowy; 13.40 Audycja dla świetlic wiejskich; 14.30 — Zagadki radiowe; 14.40 — Teatr Wyobraźni; 15.20 — „U wujcia Kluczyka na pięciolinii" audycja słowno-muzyczna dla dzieci; 16.02 — VII Audycja z cyklu „Nieśmiertelne Symfonie"; 17.00 — „Podwieczorek przy mikrofonie"; 18.25 — Audycja rozrywkowa; 19.00 — „U naszych przyjaciół"; 19.50 — „Niedzielne Rendes-vuos muzyczne"; 21.00 — Dziennik wieczorny; 23.00 — Ostatnie wiadomości; 24.00 — Hymn i koniec audycji.

Co, gdzie i kiedy?

W TEATRACH:

TEATR MIEJSKI IM. SŁOWACKIEGO — godz. 19 — „Wieczór Trzech Króli" Szekspira.

MIEJSKI STARY TEATR — duża sala — godz. 19 — „Mieszczanie" — M Gorkiego. — Mała sala godz. 19.15 — „Mąż i żona" komedia Fredry.

TEATR „DOMU ŻOŁNIERZA" (Lubicz 48) — godz. 19.30 — „Pan naczelnik to ja".

TEATR POWSZECHNY TUR (dawn. „Scala") — godz. 19.30 — „Śluby panieńskie"

TEATR LALKI I AKTORA „Groteska" — gozd. 17 — „Kot w butach"

W KINACH:

[illegible]

APOLLO „Noc grudniowa", pocz. 16, 18, 20.

GDAŃSK „Biały kieł", pocz. 16, 18, 20.

ŚWIT 4—5. 10. br. „W imię życia", pocz 16. 18, 20; od 6—7. 10 br. „Wiosna", pocz. 16, 18, 20.

SZTUKA „Noc grudniowa" pocz 15,30, 17,30, 19,30.

UCIECHA 3—4. 10. „Wiosna" pocz. 16, 18, 20, od 5—6. 10. br. „Ostatnia noc", pocz. 16, 18, 20

WANDA „Siódma zasłona", pocz. 16, 18, 20

WARSZAWA „Człowiek z karabinem", pocz. 16, 18, 20.

WOLNOŚĆ „Maria Luiza", pocz. 16, 18, 20.

×

Kino Objazdowe Towarzystwa Przyjaźni Polsko Radzieckiej w Krakowie wyświetla począwszy od dnia 27. września bm (sobota) codziennie w lokalu Towarzystwa przy ul. Batorego 14 film produkcji Radzieckiej pt.: „Zaczarowany świat" poprzedzony aktualną kroniką filmową.

Początek seansu o godz. 19.15. Bilety wstępu 20 zł.

W razie pogody film będzie wyświetlany w ogrodzie (pod gołym niebem) ul. Batorego 14. W niedzielę dwa seanse o godz. 17-ej i 19.15.

×

Księgarnia Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, z dniem 1 bm została przeniesiona na ul. 1-go Maja (dawniej Dunajewskiego) nr. 7. Księgarnia zaopatrzona jest w podręczniki szkolne, techniczne, utwory klasyczne, beletrystyczne itd Posiada również gazety rosyjskie.

DYŻUR LEKARZA POŁOŻNIKA Ubezpieczalni Społecznej dnia 4 października br. dr. Ferster Władysław — Retoryka 16, m. 6 — tel. 585-86.

W nagłych zachorzeniach w nocy należy wezwać lekarza dyżurnego z Ubezpieczalni Nr. tel. 570-70.

DYŻURY W APTEKACH KRAKOWSKICH. Rynek 13, Floriańska 15, Lubicz 7, Długa 4, Retoryka 1, Zwierzyniecka 7, Pl. Inwalidów 7, Krakowska 1, Grzegórzecka 9. Rynek Podgórski.

Druk. Drukarnia „Wiedza" w Chorzowie [illegible]